

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C30 – WEL3**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 20 oktober 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borght tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van echtparen in rustoorden	3
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over bepaalde implicaties van de contextuele hulpverlening	5
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verschillende inkomenscategorieën bij gebruikers van inkomensgerelateerde kinderopvang	
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het ongelijke gebruik van kinderopvang	8
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitspraken van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) over cannabis	14
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nieuwe taken van de centra voor integrale gezinszorg (CIG)	17

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de opvang van echtparen in rustoorden

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, deze zomer lazen we herhaaldelijk in de kranten berichten over de opvang van echtparen in rustoorden. Echtparen die samen naar een rustoord moeten gaan, vinden nauwelijks een tweepersoonskamer waar ze samen kunnen verblijven. Zelfs als ze bereid zijn twee afzonderlijke kamers te nemen, maar in één kamer willen slapen, kan dat niet omdat het rustoord dan zijn subsidies dreigt kwijt te raken.

In haar reactie op een concreet geval stelde de toenmalige minister van Welzijn dat er wel een regeling kan worden uitgewerkt in samenwerking met de inspectie, en indien het gaat om een echtpaar dat tijdelijk op één kamer verblijft. Dat slaat op het feit dat de voorziening op een bepaald ogenblik in over- of onderbezetting gaat. In elk geval is het duidelijk dat de rustoorden hiervan onvoldoende op de hoogte zijn.

Echtparen worden met een tweede probleem geconfronteerd als een van beiden zwaar zorgbehoevend is en de andere een minder zware zorgbehoefte heeft. Vaak wordt deze laatste dan niet opgenomen in het rustoord omdat hij of zij niet voldoet aan het profiel dat het rustoord heeft uitgetekend voor zijn bewoners, met alle dramatische gevolgen van dien. Het valt voor dat een ouder echtpaar dat het geluk heeft om samen lang te leven, geconfronteerd wordt met een scheiding waar het echt niet voor kiest, en waardoor beide partners er zouden onderdoor gaan.

Het is essentieel dat de overheid zich bezint over de manier waarop zij in haar regelgeving omgaat met ouderen. Regelgeving is nodig om te komen tot een correcte behandeling van residenten en om te komen tot een goede allocatie van middelen, maar mag nooit het doel uit het oog verliezen, met name een thuisvervangend milieu bieden voor ouderen waar zij de laatste periode van hun leven gelukkig samen kunnen doorbrengen. Indien het gaat over echtparen, moet het mogelijk zijn om de partners samen op te vangen.

Mijnheer de minister, de opname van echtparen waarvan één partner niet voldoende zorgbehoevend is voor een opname, blijkt problematisch. Bent u zich daarvan bewust? Is het niet wenselijk een beleid uit te werken zodat ouderen kunnen samenblijven wanneer een van beiden zorgbehoevend is en de andere bereid is mee te gaan naar het rustoord?

Er is een tekort aan tweepersoonskamers. Het is economisch niet altijd zinvol om meer tweepersoonskamers te bouwen omdat de vraag ernaar niet altijd groot is. Er zijn evenwel bouwtechnische oplossingen: met wegneembare tussenschotten kan men twee eenpersoonskamers omvormen tot een tweepersoonskamer. Is het niet wenselijk dat bij de bouw van rustoorden voorzien wordt in een aantal dergelijke kamers? Rustoorden en initiatiefnemers met een vooruitziend oog doen dat al. Zo zijn ze niet allemaal. Als we dan toch constant bezig zijn met regels en normen op te leggen, zouden we dat het best in gedachten houden.

De toenmalige minister stelde dat er samen met de inspectie gezorgd kon worden voor een oplossing. Wat is die oplossing? Ik weet wat er toen werd gesuggereerd, maar dat was niet conform de regelgeving. Niet alle rustoorden zijn op de hoogte van die mogelijke oplossing. Wie de vraag stelt, krijgt een antwoord, maar op die manier zijn heel wat voorzieningen in het ongewisse. Is het niet aangewezen dat er duidelijkheid wordt geschapen door middel van een rondzendbrief?

De voorzitter: Mevrouw Lies Jans heeft het woord.

Mevrouw Lies Jans: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Van der Borgh schetst een interessant probleem. Ik geloof dat er problemen zijn bij echtparen waarvan een van beide zwaar

zorgbehoevend is en de andere niet alleen thuis wil blijven en mee wil verhuizen naar een rustoord. Ik heb in de praktijk vastgesteld dat die vragen zeer zelden voorkomen. In de laatste jaren dat ik als medeverantwoordelijke in het rusthuis werkte, kregen we in drie jaar tijd slechts één vraag tot opname van een koppel. Ik weet niet of ik dat kan veralgemenen. Mijnheer de minister, hebt u zicht op het aantal aanvragen voor kamers voor koppels? Is dat gestegen of neemt dat in tegendeel af? Het is belangrijk om daar zicht op te hebben voor de toekomstige planning.

De heer Tom Dehaene: In de rusthuizen die ik ken, kunnen koppels wel degelijk samen worden opgenomen. Men kijkt naar de graad van zorgbehoevendheid van de meest zorgbehoevende. Als een van beiden C is en de partner is maar O of A, dan mogen beiden naar het rusthuis komen. In de meeste gevallen wordt zo'n echtpaar misschien wel gescheiden van kamer, maar niet van woonst. Toch is de vraag terecht.

Ik heb wel dezelfde bedenking als mevrouw Lies Jans. Dergelijke aanvragen zijn beperkt, misschien zullen ze toenemen in de toekomst. Vraag en aanbod zullen dan een rol spelen. Hoe meer vraag er is, hoe meer de initiatiefnemers daarop kunnen en zullen inspelen. Laat de regelgeving de flexibiliteit toe om daar eventueel, als de vraag stijgt, op in te spelen? Ik weet dat we in het Woonzorgdecreet hebben bepaald dat er in assistentiewoningen zogenaamde zwevende bedden kunnen zijn. Dat kan al een zeer belangrijk instrument zijn.

Mijnheer de minister, ik heb in de zomer een schriftelijke vraag aan u gesteld. Er moet immers een regelaanpassing gebeuren. In principe gaat het over 1 januari 2010, maar met een overgangperiode tot 2015. Ik zal het antwoord niet voorlezen, maar als u het mij vraagt, staan daar ook wel bruikbare elementen in.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik kan u eerlijk gezegd niet voor de vuist zeggen of die vraag stijgt. Intuïtief lijkt die vraag me niet massaal, maar om dat echt te kunnen onderbouwen, moeten we de objectieve gegevens opvragen. Ik beschik daar nu niet over.

De opvang van echtparen in een ouderenvoorziening is een complex gegeven. Veel factoren spelen een rol. Zeer veel hangt enerzijds af van de wensen en mogelijkheden van het echtpaar en anderzijds van de organisatie die hen opvangt. Een echtpaar waarvan slechts één partner zorgbehoevend is, wordt niet noodzakelijk het best opvangen in een woonzorgcentrum. Het professionele zorgaanbod aan huis wordt vandaag steeds meer versterkt en uitgebreid, waardoor thuis blijven voor veel zorgbehoevenden mogelijk wordt. Heel wat zorg gebeurt vandaag door mantelzorgers en vrijwilligers.

Met de inwerkingtreding van het nieuwe Woonzorgdecreet wil ik uiteraard meer dan ooit de nadruk leggen op het uitbouwen van een waaier aan ouderenvoorzieningen. Nieuw zijn de assistentiewoningen, die, meer dan de huidige serviceflats, zorg combineren met een aandacht voor sociale cohesie. Voor echtparen waarvan één partner zorgbehoevend is, kan dat ook een goede oplossing zijn.

Voorzieningen die bouwen of verbouwen met subsidies van het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA), worden bij het indienen van een technisch-financieel plan beoordeeld op een aantal criteria. Een van die criteria is de flexibiliteit van het concept en de gebouwen. Dat is ook een antwoord op de vraag van de heer Dehaene. De flexibiliteit van het project is immers zeer belangrijk voor aanpassingen van het gebouw aan de bewoners. Elke woongegelegenheid moet zo mogelijk kunnen worden aangepast aan de zorgbehoevendheid van de oudere. Een belangrijk aspect hierbij is dat een deel van de woongegelegenheden gemakkelijk om te vormen moet zijn van een woongegelegenheid voor één persoon tot een woongegelegenheid voor twee personen. In de meeste bouwdoSSIERS wordt aan die voorwaarde voldaan door te voorzien in een tussendeur tussen een aantal woongegelegenheden, die kan worden geopend of afgesloten naargelang de behoeften.

De bouwplannen van de voorzieningen die niet met VIPA-subsidies bouwen, moeten strikt genomen niet aan dit criterium worden getoetst. Meestal worden de plannen van die voorzieningen toch met de bevoegde agentschappen besproken, waarbij voldoende aandacht wordt besteed aan de flexibiliteit en de functionaliteit van het gebouw.

Aan een woonzorgcentrum wordt een erkenning verleend voor een maximaal aantal woongelegenheden. Binnen dit totaalpakket staat het de voorziening vrij die capaciteit op te vullen. Bij de opname van een echtpaar bestaat de kans dat er op dat ogenblik geen tweepersoonskamer beschikbaar is. Een rusthuis kan er in dat geval voor kiezen twee eenpersoonskamers aan dat echtpaar toe te wijzen, waarbij een kamer als leefruimte en een kamer als slaapruiimte wordt gebruikt. Indien de maximale huisvestingscapaciteit niet wordt overschreden, zal de voorziening daarvoor in geen geval worden bestraft.

We moeten deze zaak ernstig nemen en bekijken vanuit het standpunt van de betrokkenen. Misschien komt een dergelijke situatie niet zo veel voor, maar dit is iets heel diepmenselijks. Mevrouw Van der Borght, u hebt dat terecht geschetst. Daarom ben ik het ermee eens dat we dit probleem eens moeten bespreken met de sector. In overleg met die sector zullen we bekijken of een rondzendbrief over deze zaak niet aangewezen is, gelet op het diepmenselijke karakter van de vragen die door de betrokkenen kunnen worden gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de minister, uiteraard wil ik u bedanken voor het initiatief dat u ter zake wilt nemen, met die rondzendbrief. Dat lijkt me nuttig. Het kan een antwoord bieden op heel wat vragen.

Ik wil toch nog even twee financiële aspecten belichten. Het is misschien nuttig om bij de rondzendbrief mee in overweging te nemen dat sommige rustoorden wel tegemoetkomen aan de vraag van echtparen om te worden opgenomen, maar dat ze soms niet anders kunnen dan twee kamers aanbieden. Dat stelt hen ook in staat om tweemaal de prijs aan te rekenen. Dat kunnen ze perfect. Sommige voorzieningen geven kortingen, maar andere rekenen tweemaal de prijs aan. Dat verschilt naargelang de instelling. Het lijkt me niet slecht mocht ter zake duidelijkheid worden geschapen.

Het financiële aspect kan een probleem zijn voor de echtparen. Als de tweede niet kan worden opgenomen, kan de kostprijs voor diegene die nog thuis verblijft, eveneens hoog zijn, terwijl de andere partner in het rusthuis ook een rekening moet betalen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over bepaalde implicaties van de contextuele hulpverlening

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in het Globaal Plan Jeugdzorg stond te lezen dat residentiële voorzieningen van de bijzondere jeugdzorg in staat moesten worden gesteld om meer contextuele hulpverlening aan te bieden, met meer aandacht voor het netwerk van jongeren. Aanleiding daarvoor was onder meer de vaststelling dat de regelgeving en de organisatie van het hulpaanbod voorheen het aanbieden van verschillende werkvormen binnen één hulpverleningstraject belemmerden.

Voordien bepaalde de regeling dat een minderjarige per jaar, buiten de weekends en vakantieperiodes, maximaal zestig dagen afwezig mocht zijn zonder dat dit een impact had op de verblijfssubsidies van de voorziening van de bijzondere jeugdbijstand. Dit was de zogenaamde 60 dagenregel uit de circulaire van 21 februari 1976. Door deze regeling te versoepelen,

moest een meer contextuele hulpverlening mogelijk worden. Deze versoepeling kwam er met het ministerieel besluit van 14 april 2008 tot gelijkstelling van bepaalde dagen afwezigheid met werkelijke dagen aanwezigheid in het raam van de subsidies voor het verblijf van minderjarigen in de voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand van de categorieën 1 en 2. In deze voorzieningen van de categorieën 1 en 2, de begeleidingstehuizen en gezinstehuizen, worden volgens dit besluit de volgende afwezigheidsdagen gelijkgesteld met werkelijk verblijf: de dagen van ziekenhuisopname, ontvluchting voor een maximumduur van tien dagen of afwezigheden met overnachting bij ouders, opvoedingsverantwoordelijken of personen uit de leefomgeving, inclusief tijdens de weekends en feestdagen, tot maximaal 50 percent van het totale aantal gerealiseerde begeleidingsdagen van de voorziening op jaarbasis.

Wij staan vanzelfsprekend achter de visie van de contextuele hulpverlening, vanuit de bekommernis dat het kind of de jongeren die noodgedwongen niet meer in de thuisomgeving kan opgroeien, zoveel mogelijk contact moeten behouden met de initiële leefomgeving, met de familie en dergelijke.

Wij stellen op het terrein vast dat er zich soms problemen voordoen. Bijvoorbeeld financiële problemen bij de opvoedingsverantwoordelijken of bij de personen uit de leefomgeving die de zorg voor de kinderen opnemen, en graag opnemen, wanneer die kinderen niet aanwezig zijn in de voorziening.

Mijnheer de minister, ik meen te begrijpen dat de subsidiëring van de voorziening van de bijzondere jeugdbijstand wordt gecontinueerd wanneer men voldoet aan de categorieën, zonder dat echter voorzien is in enige compensatie of materiële ondersteuning voor bijvoorbeeld grootouders die instaan voor de zorg van de kinderen.

Dagen van afwezigheid in begeleidingstehuizen en gezinstehuizen kunnen, luidens het ministerieel besluit van 14 april 2008, ook gesubsidieerd worden. Omvat de contextuele hulpverlening in hoofde van deze voorzieningen meer dan het louter voorzien van een continuering van de subsidiëring bij afwezigheid?

Welke al dan niet juridische bezwaren zijn er tegen een gedeeltelijke doorstorting van de niet-personeelssubsidies aan bijvoorbeeld de grootouders die de zorg voor deze kinderen opnemen bij afwezigheid in de voorziening? Ik kan begrijpen dat het voor een voorziening belangrijk is dat de personeelssubsidies gecontinueerd worden, maar we kunnen er toch niet naast kijken dat er wellicht een aantal andere kosten wegvallen.

Welke al dan niet juridische bezwaren zijn er tegen het overmaken van materiële steun door de voorziening aan de personen voor de gesubsidieerde periodes van afwezigheid?

Mijnheer de minister, acht u het logisch dat de beantwoording van de twee bovenstaande vragen afhangt van de beoordeling door de betrokken voorzieningen of het regionaal overleg? Wat is hierin de houding van het intern verzelfstandigd agentschap Jongerenwelzijn? Ik meen te begrijpen dat het nogal eens afhangt van de houding van de voorziening zelf of zij al of niet ingaat op de vragen van mensen uit de leefomgeving die de kinderen tijdens bepaalde periodes opvangen.

Mijnheer de minister, ik heb nog een bijkomende vraag. Wij hebben de publicatie van het ministerieel besluit van 14 april 2008 niet teruggevonden. Is dat besluit gepubliceerd?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wens de door mevrouw Schryvers geformuleerde bezorgdheden te onderschrijven. Deze problematiek is in de vorige legislaturen al herhaaldelijk aan bod gekomen. Het blijft een onbeantwoord probleem. Mijnheer de minister, het zou nuttig zijn om, wanneer wij daar eens tijd en gelegenheid voor krijgen, de hele problematiek van de opvang van kinderen in het kader van de bijzondere jeugdzorg te bekijken. Wij hebben enerzijds de kinderen, naar wie mevrouw Schryvers verwijst, die worden opgevangen in de voorzieningen. Wij hebben kinderen die

geplaatst worden in pleeggezinnen. Dan hebben we nog de iets oudere kinderen vanaf zestien jaar die worden geplaatst in begeleid zelfstandig wonen, waarvoor toch ook behoorlijke budgetten worden vrijgemaakt. Enzovoort. Er bestaan vaak zeer grote verschillen in de mogelijkheden die aan die kinderen worden gegund en gegeven. Zij kiezen er uiteraard niet voor om te worden geplaatst, in welke situatie ook.

Mijnheer de minister, zou er niet eens een gelegenheid kunnen worden gegeven om dit dossier in zijn totaliteit te bekijken en om eens te onderzoeken in hoeverre een en ander iets beter kan worden gecoördineerd?

De voorzitter: Ik stel voor dat we dat mee opnemen in het lijstje van de commissiewerkzaamheden van de commissie. Die agenda bepalen we nog altijd zelf, dat is gemakkelijk.

Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb geen enkel probleem met het verzoek van mevrouw Dillen, integendeel. Een aantal van die zaken passen in de debatten die u in de vorige legislatuur hebt gehad: het Perspectiefplan, het decreet Integrale Jeugdzorg. Het is zeker interessant om dat eens op een rij te zetten.

De flexibele norm omvat meer dan een loutere continuering van de subsidiëring van de voorzieningen. De flexibele norm stelt voorzieningen in staat om de hulpverleningstrajecten uit te tekenen waar flexibel kan worden ingeschakeld tussen aanwezigheid in de voorziening en verblijf in de context. Dit betekent dat de voorziening een opbouw van verblijf in de context beter kan begeleiden. Tijdens dit verblijf in de context biedt de voorziening begeleiding en blijft ze aanspreekbaar voor ondersteuning van de leefomgeving van de kinderen. De vorige regelgeving, opgenomen in circulaire 14 van 21 februari 1976, stelde het maximumquotum afwezigheidsdagen per jongere en per jaar strikt op zestig vast. Doordat die nu op het niveau van de totale voorziening wordt berekend, kan de voorziening haar aanbod beter op maat van de wisselende zorgbehoefte van de cliënt en zijn gezin inzetten. Finaal beoogt de flexibele norm de sector aan te zetten om de begeleidingen waar mogelijk in de gezinnen plaats te laten vinden, waarbij noch de voorzieningen, noch de cliënten financieel getroffen worden.

U vraagt naar de mogelijke juridische bezwaren. De flexibele norm brengt geen wijziging in de wijze waarop ouders of opvoedingsverantwoordelijken financieel of materieel vergoed worden. De vorige regeling, die was vastgelegd in de circulaire 14, was identiek, maar zonder een inbedding in het kwaliteitsbeleid van de voorziening. Deze circulaire bepaalde en ik citeer: “De eventuele vergoedingen aan de familie of het onthaalgezin dienen door de instelling gedragen.” De toelichting bij het besluit van 14 april 2008 bevestigt dit en stelt duidelijk dat eventuele vergoedingen voor afwezigheden met overnachtingen bij ouders, opvoedingsverantwoordelijken of personen uit de leefomgeving door de voorziening worden gedragen met de subsidies die ze voor het verblijf ontvangen. Ik verwacht dat de voorziening hiervoor een transparant kader uittekent.

U vraagt naar een algemene regeling. Een algemene regeling vindt het agentschap in dit verband niet evident, aangezien elke casus verschilt. Op dit moment is het niet duidelijk of elke voorziening al een dergelijk kader heeft uitgewerkt. We moeten zeker kijken of men het op het niveau van de voorzieningen wel degelijk allemaal uitwerkt. Wel werden in een aantal regels, bijvoorbeeld in het gerechtelijk arrondissement Brugge, tussen de voorzieningen hierover afspraken gemaakt.

Uw vraag is terecht en zal verder worden onderzocht. Ik verwijs naar het wetenschappelijk onderzoek dat het agentschap Jongerenwelzijn momenteel laat uitvoeren naar de flexibele norm. Het onderzoek belicht de flexibele norm in al zijn facetten: de impact op en de plaats van de begeleiding en de doorstroomtijden, de impact op de organisatie en het personeelsbeleid in de voorzieningen enzovoort. De manier waarop de verblijfssubsidie wordt aangewend, komt eveneens uitdrukkelijk in dit onderzoek aan bod. Ik verwacht de resultaten in het voorjaar van 2010.

In verband met de publicatie stel ik inderdaad vast dat het ministerieel besluit van 14 april 2008 nog niet werd gepubliceerd. Dit zal eerstdaags gebeuren, maar ik herhaal dat de bepalingen over de vergoeding van de gezinnen en de opvoedingsverantwoordelijken overgenomen zijn uit de circulaire 14 en dat dit ministerieel besluit geen financiële implicaties heeft voor hen.

Tot besluit, ik besef dat de financiële aspecten van de hulpverlening de relatie tussen de hulpverlener en de cliënt in sommige situaties onder druk kunnen zetten. Tegelijkertijd verwacht ik van de voorzieningen dat ze op een zorgzame en kwaliteitsvolle manier met de flexibele norm omgaan en dat de bespreking van het financiële aspect binnen de driehoek cliënt-verwijzer-voorziening ook kansen creëert om het opnemen of het heropnemen van verantwoordelijkheden bespreekbaar te maken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. We delen de bekommernis dat het spijtig zou zijn dat financiële elementen druk zouden zetten op de mogelijkheid van het kind of de jongere om contacten te behouden met zijn initiële leefomgeving, met opvoedingsverantwoordelijken en met anderen.

Ik begrijp dat het moeilijk is om een globale regeling uit te werken en dat men dit nu overlaat aan de voorzieningen. Daar schuilt ook een gevaar in: er kunnen tegengestelde financiële belangen zijn tussen de voorziening en de mogelijkheden die bijvoorbeeld grootouders hebben om de kinderen op te vangen.

Het is goed dat u het kader dat hiervoor in de verschillende voorzieningen wordt uitgewerkt zult laten nazien. Het zou spijtig zijn dat contacten niet zouden kunnen blijven bestaan omwille van financiële redenen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verschillende inkomenscategorieën bij gebruikers van inkomensgerelateerde kinderopvang

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het ongelijke gebruik van kinderopvang

De voorzitter: Mevrouw Vera Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de kostprijs voor kinderopvang in een erkend initiatief voor kinderopvang wordt berekend op basis van het inkomen van de ouder of ouders. Op dit moment ligt de prijs voor een dag tussen 1,40 euro en 25,35 euro. Voor het voeren van een beleid en het evalueren van dit systeem lijkt het mij cruciaal en noodzakelijk om te weten welke inkomenscategorieën, en dus welke bevolkingsgroepen, sterk of minder sterk vertegenwoordigd zijn in die vormen van onze kinderopvang. Wie bereiken we ten volle, en welke groepen vallen mogelijk uit de boot?

Tijdens de vorige legislatuur vroeg ik in een schriftelijke vraag naar het aantal gebruikers per categorie en naar welke categorieën het meest vertegenwoordigd waren in die kinderopvang en welke inkomenscategorieën het minst. Begin dit jaar kreeg ik een duidelijk antwoord op mijn vraag, en daaruit bleek tot mijn verbazing dat Kind en Gezin op dat moment die gegevens niet kende. Ik citeer het antwoord op mijn parlementaire vraag: "Kind en Gezin kent de inkomens van de gezinnen die gebruik maken van de erkende opvang niet. Deze gegevens worden als dusdanig niet geregistreerd en opgevraagd." De gegevens bestaan uiteraard wel, aangezien ouders elk jaar hun inkomen kenbaar maken en op basis daarvan vernemen wat

hun bijdrage is. Alleen wordt deze informatie door elke voorziening apart bewaard en niet door Kind en Gezin centraal.

Ik kon dus niet opmaken wie in Vlaanderen veel, weinig, niet of ongelofelijk veel gebruik maakt van die erkende kinderopvang. Zijn het vooral tweeverdieners? Zijn het veel alleenstaanden? Zijn het de hogere of de lagere inkomensklassen? Ook weten we niet of er verschillen bestaan tussen de verschillende inkomenscategorieën. Nochtans geven deze gegevens een interessant beeld en, wat mij betreft, noodzakelijke informatie over het opnamebeleid, de opvangpopulatie en het profiel van de kinderen in onze erkende kinderopvang. Er zijn inderdaad heel wat studies die een onderzoek doen naar het gebruik. Mevrouw Robeyns gaat daar een heel pertinente vraag over stellen. Het probleem is vaak dat wanneer men spreekt over de inkomensgerelateerde kinderopvang, men al eens concludeert dat bijvoorbeeld de inkomensplafonds omhoog moeten of de schalen hoger of lager moeten. Ik stel me de vraag hoe je dat kunt concluderen en hoe je kunt starten met een debat als je nog niet eens weet welke categorieën we bereiken en welke niet.

Mijnheer de minister, wat is de stand van zaken aangaande het beleid van Kind en Gezin wat betreft de registratie van deze gegevens? Gaat u ermee akkoord dat er hier een gemiste kans is om het beleid te evalueren en, indien nodig, in de positieve zin aan te passen? Acht u het opportuun de gegevens waarover mijn vraag handelt, te registreren met het oog op een betere kennis van de gebruikers?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de vraag van mevrouw Vera Jans is een vervolg op eerdere schriftelijke vragen. Mijn vraag kwam er naar aanleiding van resultaten van een studie van de Universiteit Antwerpen die vorige week bekend werd gemaakt. Hoe dan ook is het centraal thema wie al dan niet gebruik maakt van de kinderopvang. Het onderzoek stelde dat armere gezinnen veel minder gebruik maken van kinderopvang. Dat zou betekenen dat van het totale pakket geld dat de overheid uittrekt voor sociale kinderopvang, uiteindelijk het kleinste deel terechtkomt bij de minstgegoeden. Dat de minstgegoede vrouwen minder vaak betaald werk hebben, is oorzaak en gevolg daarvan, aldus de onderzoekers.

Mijnheer de minister, dat gezinnen met lage inkomens minder gebruik maken van de niet-gesubsidieerde en niet-inkomensgerelateerde opvang, lijkt mij logisch. Die is immers even duur voor iedereen. Maar volgens de studie zouden ook van de gesubsidieerde opvang, waar men betaalt naargelang zijn inkomen, de lage inkomens minder gebruik maken dan de hoge.

Daarnaast stelt de studie ook dat mindergegoeden minder een beroep kunnen doen op informele opvang, zoals burens of familie, om de eenvoudige reden dat hun sociaal netwerk veel beperkter is. Dat mensen die het moeilijk hebben, voornamelijk op zichzelf aangewezen zijn, valt sowieso te betreuren. Een uitgebreid sociaal netwerk heeft vele voordelen. Hulp bij kinderopvang is daar een van maar evenzeer is in de strijd tegen vereenzaming sociaal contact heel belangrijk en is een sociaal netwerk essentieel. Ook daar moeten wij als overheid aandacht voor hebben.

De studie zegt ook dat er een sterk verband is tussen het hebben van werk en het vinden van kinderopvang. Maar wat juist oorzaak is en wat gevolg, is minder duidelijk. Vinden die vrouwen geen werk omdat ze geen kinderopvang vinden? Of vinden ze geen werk en zoeken ze daardoor geen kinderopvang? Het ene is duidelijk met het andere verbonden. Hoe dan ook, als we dit willen veranderen, wat alleszins de doelstelling moet zijn, dan moeten we ervoor zorgen dat de sociale netwerken worden uitgebreid en moeten we werk maken van voldoende werk en van voldoende kinderopvang, ook voor mensen uit de lage inkomensgroepen.

Mijnheer de minister, bent u op een of andere manier betrokken bij dit onderzoek? Erkent u de resultaten van dit onderzoek? Ik begrijp uit de vraag van mevrouw Vera Jans dat de gegevens niet effectief worden bijgehouden. Ik wil graag uw mening kennen. Welke acties zijn er

reeds ondernomen opdat vrouwen uit lagere inkomensgroepen meer gebruik zouden maken van kinderopvang en ze hun sociaal netwerk kunnen uitbouwen? Overweegt u bijkomende initiatieven?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vraag om de discussie iets meer open te trekken. We hebben in het verleden over kinderopvang al heel wat discussies gevoerd. We hebben deze legislatuur ook al enkele besprekingen gevoerd over kinderopvang. Het is een item dat ons zal blijven beroeren. Het kaderdecreet zal er komen. Daarin zal misschien veel worden uitgeklaard. In die zin is het misschien nuttig dat we veel aanbrengen zodat u dat mee kunt opnemen in het kaderdecreet.

Onze benadering is dat we eens moeten durven nadenken of we het niet over een andere boeg moeten gooien. Er zijn al een aantal maatregelen genomen. De vorige minister heeft maatregelen genomen ter ondersteuning van die sociaal zwakkere groep met de bedoeling om het aantal voorbehouden plaatsen per voorziening, prioritair in te laten nemen door deze doelgroep. Op zich is dat goed. Het zou nuttig zijn dat we zouden kunnen beschikken over een evaluatie van de resultaten die deze maatregel heeft teweeggebracht. Zijn er inderdaad meer kinderen uit die doelgroep opgevangen?

Ik zei al dat we het misschien over een andere boeg moeten gooien. Onze benadering is te overwegen om in de plaats van de voorzieningen te subsidiëren, de ouders te subsidiëren. Dan verdwijnt in één slag de hele discussie. Dan geven we de ouders de middelen en kunnen zij kiezen op basis van wat voor hen mogelijk is. We mogen er niet naast kijken dat vandaag ouders in eerste instantie kijken waar er een kinderopvang het dichtst bij huis is, of een kinderopvang verbonden is aan een school, of op een plaats is gelegen waar grootouders de kinderen gemakkelijk kunnen ophalen bijvoorbeeld. Al die elementen spelen mee in de keuze voor een bepaalde opvang.

Mijnheer de minister, ik hoop dat wij op termijn daar eens ten gronde van gedachten over kunnen wisselen en dat u wilt onderzoeken of het niet een betere denkpiste zou zijn om elke ouder op basis van zijn inkomen – dat mag zoals vandaag geplafonneerd zijn – een ondersteuning te geven zodat die de keuze heeft op basis van wat voor hen mogelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, het is belangrijk om over die gegevens te beschikken, vooraleer we een discussie ten gronde kunnen hebben naar aanleiding van de hervorming van het kinderopvanglandschap of het nieuwe decreet dat u aankondigt. We moeten toch eerst een degelijke informatieve basis hebben voor we het debat kunnen aangaan.

Ik wil twee bedenkingen formuleren. Mevrouw Vera Jans heeft gezegd dat de prijs voor een dag tussen 1,42 en 25,35 euro ligt. U voegt daar in één adem aan toe dat we eens moeten nagaan hoe we die prijzen kunnen aanpassen, eventueel verhogen. Misschien hebt u dat iets te vlug uitgesproken, u hebt het in ieder geval gezegd. Meer dan 25 euro voor een dag is meer dan 500 euro per maand. Ik ben van de oude stempel en denk nog in Belgische frank: dat is meer dan 20.000 Belgische frank. Zelfs als je behoorlijk de kost verdient, is dat heel veel geld.

Onze fractie is ook zeker geen voorstander van het voorstel van mevrouw Van der Borgh. Het is een heel gevaarlijk voorstel. Aan ouders geld geven volgens hun inkomen om de kinderopvang te financieren, houdt veel risico's in. Dat beseft u toch. Vandaag weten de voorzieningen dat het geld bij hen terecht komt, maar als je dat geld aan de ouders geeft, en die verbrassen dat en betalen de factuur niet, dan moeten de voorzieningen advocaten inschakelen, ingebrekestellingen sturen enzovoort. Het is gevaarlijk om daar zulke uitspraken over te doen.

Maar ik beschik toch graag over de gegevens over die zaak voor we de discussie ten gronde voeren.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Met die laatste opmerking ben ik het eens. Het is een van de elementen om te weten wat de effecten zijn van de techniek. We moeten daar inderdaad over beschikken.

De vragen van mevrouw Robeyns gaan over de studie die door het centrum van Bea Cantillon is uitgevoerd. Ik zal eerst op de vragen van mevrouw Vera Jans antwoorden.

De gegevens over het inkomen van de gezinnen die gebruikmaken van de kinderopvang van nul tot drie jaar, worden inderdaad geregistreerd en bijgehouden door de erkende voorzieningen. Het systematisch centraliseren van deze gegevens zou zowel voor de voorziening als voor Kind en Gezin een heel grote extra investering en tijdsinzet vragen. Dat betekent echter niet dat daarover geen beleidsgegevens bestaan.

Elk kwartaal bezorgen de erkende opvangvoorzieningen het totaal van de geïnde gezinsbijdragen aan Kind en Gezin. Op basis hiervan heeft men een permanent zicht op de gemiddelde bijdragehoogtes, evenals de toegekende sociale tarieven. Hieruit leren we dat de voorbije jaren de gemiddelde ouderbijdrage niet zo sterk evolueert. Via steekproeven op onregelmatige tijdstippen, meestal in het kader van onderzoek, krijgen we een getrouw beeld van de populatie van de erkende kinderopvang en de verdeling over inkomenscategorieën. Voorbeelden van dergelijk onderzoek zijn de enquêtes met betrekking tot het gebruik van de kinderopvang en de indicatoren over de gemiddelde gezinsbijdrage die per kwartaal wordt overgemaakt door de erkende kinderdagverblijven en diensten voor onthaalouders.

Via onderzoeksopdrachten wordt soms directe, soms indirecte informatie verkregen over de inkomensgroepen in de opvang. Een recent voorbeeld hiervan is het onderzoek naar de zoektocht van ouders naar voorschoolse kinderopvang van 2007, uitgevoerd door een onderzoekscentrum uit Antwerpen in opdracht van Kind en Gezin. Eerder waren er enquêtes in opdracht van Kind en Gezin naar het gebruik van kinderopvang voor kinderen jonger dan drie jaar, waarin onder andere het gebruik per opvangvorm werd bekeken in functie van het maandelijks beschikbaar inkomen van de ondervraagde respondenten.

Deze enquêtes werden afgenomen in 2002 en 2004. In 2008 heeft mijn voorganger opnieuw opdracht gegeven om onderzoek te doen naar het gebruik van opvang van kinderen jonger dan drie jaar in het Vlaams Gewest in 2009. Dit onderzoek zit momenteel in de afrondende fase en zal ook nuttige gegevens verschaffen over de prijs die ouders betalen voor de opvang. Aan de hand van deze resultaten kan bijsturing van het beleid mogelijk zijn. Het zijn deze gegevens waar mevrouw Dillen op alludeert. Na afronding van dit onderzoek zal het voor bespreking beschikbaar zijn.

Het administratieve systeem dat inkomensgerelateerdheid in de zelfstandige opvang mogelijk maakt, impliceert onder meer dat Kind en Gezin voor de zelfstandige opvang de bijdrage aan de ouders factureert. Voor deze, momenteel nog beperkte groep gezinnen, is er alvast een zicht op het inkomen. Dit zijn gegevens die toelaten een evaluatie te maken van de toestand op het terrein. Deze commissie moet dat eens bekijken omdat dat interessant is voor het kaderdecreet.

Werk aan toegankelijkheid van kinderopvang voor de meest kwetsbare groepen blijft uiteraard nodig. We plannen daarvoor een aantal verdere stappen. Ik geef er enkele. Erkende opvang en zelfstandige voorschoolse opvang die inkomensgerelateerd werken, zullen vanaf 2010 specifiek moeten melden hoeveel van de effectief opgevangen kinderen tot welke groep in de voorrangsregels behoren. We zullen de bijdrageberekening in de erkende en zelfstandige opvang meer automatisch en eenvormig maken. Deze tool gebruikt men dan voor alle gezinnen in de opvang. Dit zal dan, naast de berekening op zich, onmiddellijk en geanonimi-

seerd ook de nodige beleidsinformatie genereren inzake de inkomenscategorieën van de gezinnen in de opvang.

Een beetje daarop aansluitend volgen dan de vragen over het onderzoek van mevrouw Cantillon van het Centrum voor Sociaal Beleid. Het rapport steunt op gegevens die zijn verzameld in de survey ‘Zorg dragen voor kinderen’, wat een onderdeel is van het onderzoeksproject ‘Zorg als nieuw sociaal risico’. Het is gefinancierd door het Bijzonder Onderzoeksfonds van de Universiteit Antwerpen. Het onderzoeksproject liep over een periode van vier jaar: 2003-2006. Kind en Gezin heeft een beperkte subsidie voor die survey verleend omdat naast de bevraging van het modale gezin ook een substantieel aantal kansarme gezinnen zou kunnen worden bevroegd. Kind en Gezin nam deel aan de stuurgroepvergadering van deze survey.

De conclusies van het onderzoek van het Centrum voor Sociaal Beleid bevestigen de vaststellingen van de vorige studie uit 2007, die ik hier ook heb vermeld, en van de oudere enquêtes over het gebruik van kinderopvang door Kind en Gezin. De constante daarin is wel deze: kansarme gezinnen maken veel minder gebruik van de opvang en gerichte beleidsacties zijn nodig.

De afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen genomen, en recurrent zijn extra middelen geïnvesteerd om de toegankelijkheid van de kinderopvang voor kwetsbare gezinnen te verhogen. Ik noem er vier: de uitbreiding van plaatsen waar ouders betalen volgens het inkomen; middelen voor occasionele plaatsen in erkende kinderdagverblijven en initiatieven buitenschoolse kinderopvang en uitbreiding van de lokale diensten voor buurtgerichte kinderopvang; middelen om de financiële drempels voor gezinnen in de zelfstandige kinderopvang te verminderen – de zogenaamde inkomensgerelateerde kinderopvang – en ten slotte, versterkte voorrangregels en het verplichte minimum van 20 percent voor vier voorrangsgroepen in alle erkende en inkomensgerelateerde voorzieningen.

Het is nog te vroeg om nu al een genuanceerd beeld te krijgen van de impact. Wat de bijkomende initiatieven betreft, schrijft het regeerakkoord voor dat we blijvend inspanningen moeten leveren om de toegankelijkheid van de kinderopvang nog te versterken. Eigenlijk moet de inkomensgerelateerde kinderopvang stilaan de norm worden. Naast investeringen in de gesubsidieerde en dus inkomensgerelateerde kinderopvang zal ik sensibiliserende en aanmoedigende maatregelen blijven nemen om nog meer zelfstandige opvangvoorzieningen ertoe aan te zetten het principe van de inkomensgerelateerde kinderopvang over te nemen.

Mede naar aanleiding van het verplichte minimum van 20 percent voor de voorrangsgroepen brengen voorzieningen momenteel het profiel van de gezinnen die op opvang een beroep doen, in kaart en passen ze hun opnamebeleid aan. Ik zorg voor de opvolging van deze cijfers en acties. Bij de bereikte voorrangsgroepen moet er ook worden over gewaakt dat niet de meest kwetsbare kinderen het laatst aan de beurt komen.

Wat de ondersteuning betreft, werkt de stuurgroep kinderopvang met sociale functie van Kind en Gezin samen met de sector aan voorstellen om steun te verlenen aan opvangvoorzieningen bij de uitbouw van de sociale functie van de kinderopvang. Zo start men met een begeleidingstraject voor sociale functie dat bestaat uit een driedaagse introductiesessie en intervisies voor de begeleiders en pedagogische ondersteuners die werken aan de sociale functie in hun organisatie, regio of netwerk.

Ten slotte zal het principe van de toegankelijkheid van de opvang, zeker voor de gezinnen in armoede en diegenen in de meest kwetsbare situaties waar mogelijk worden vertaald in beleidsmaatregelen, en dat zal ook regelgevend worden vastgelegd in het komende decreet over kinderopvang. Onder meer de ervaringen met de Centra voor Kinderopvang zullen daarin verwerkt kunnen worden.

Er is gesuggereerd om gezinnen te financieren. We moeten nagaan wat de consequenties zijn op het vlak van de fiscaliteit. Stel u even voor dat we subsidies verlenen, maar dat die dan bij

het inkomen worden opgeteld en aanleiding geven tot een verhoogde fiscale heffing. De federale overheid zou ons daar bijzonder dankbaar voor zijn, maar dat lijkt me niet de meest optimale methode om onze middelen aan te wenden.

De voorzitter: Mevrouw Vera Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Ik wil ten aanzien van mevrouw Dillen iets rechtzetten. Mijn vraag is ingegeven door conclusies in studies en verklaringen van instanties over de mogelijke verhoging van de ouderbijdragen. Ik kan niet akkoord gaan met dergelijke gemakkelijke conclusies. Precies daarom is het nodig dat we over de cijfers beschikken. Enerzijds is het belangrijk dat bepaalde doelgroepen die duidelijk veel baat hebben bij kinderopvang aan bod komen. Anderzijds is het mijn overtuiging dat vandaag tweeverdieners bijzonder veel betalen voor kinderopvang. Dat alles bekommert me.

Ik kan in een aantal voorzieningen in mijn gemeente goed nagaan hoeveel de gemiddelde bijdrage is. Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat ik betreurt dat we wel over de gegevens per voorziening beschikken, maar er helaas niet in slagen een goed inzicht te verwerven in het totaalplaatje op Vlaams niveau. Er zijn kwartaalgegevens en er wordt onderzoek verricht, en er worden – zoals u het uitdrukt – insteken gedaan die toestaan het beleid min of meer te evalueren. Maar ik denk dat we het debat hier maar kunnen voeren op basis van precieze cijfers. Pas dan zullen we weten in welke mate bepaalde groepen onder- of oververtegenwoordigd zijn. Die kennis is nodig om het debat te kunnen voeren. Ik ben wel de laatste om te stellen dat dit moet leiden tot een verhoging van de prijzen. Voor mij staat de kwaliteit centraal, maar verder ook de toegankelijkheid en de betaalbaarheid.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Kinderopvang zal hier wellicht nog vaak aan bod komen. Het is een belangrijk onderdeel van het regeerakkoord.

Het ontwerp van decreet Kinderopvang waarnaar u verwijst is belangrijk. Alle elementen die hier aan bod kwamen, moeten daar zeker in worden opgenomen. Laat dit duidelijk zijn: voor ons is betaalbare kwaliteitsvolle kinderopvang een prioriteit, en inkomensgerelateerde opvang zou de norm moeten worden.

De studie waar ik naar verwezen heb, dateert van de periode 2003-2006. Ik begrijp dat er sindsdien al inspanningen gebeurd zijn die hier niet in opgenomen zijn. Voor de rest kijk ik uit naar de resultaten van het onderzoek. Ik zal deze thematiek zeker opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik ben blij met het tweede betoog van mevrouw Vera Jans. Ik kan me daar volledig bij aansluiten. Het zou inderdaad nuttig zijn om over al die gegevens te beschikken. Ik vind het een beetje raar dat Kind en Gezin die niet heeft. Het is toch eenvoudig om die door te sturen. Ik begrijp niet, mijnheer de minister, waarom dat moeilijk te organiseren valt. Of hoe hebt u dat geformuleerd? (*Opmerkingen van minister Jo Vandeurzen*)

Goed, het leidt tot bijkomende kosten.

Verder streeft u naar een algemene inkomensgerelateerde kinderopvang. De zelfstandige initiatieven die in het systeem zijn gestapt, signaleren dat ze geconfronteerd worden met administratieve overlast en extra werk. Kind en Gezin slaagt er blijkbaar niet in om detailberekeningen door te spelen. Dat lijkt mij eigenaardig.

De overheid heeft de inkomensgerelateerde kinderopvang gestart. Om die goed te laten functioneren, moet ze klaar zijn met alles en de volle ondersteuning kunnen geven. Als het alleen maar bijkomende rompslomp is en men niet op tijd kan beschikken over de gegevens, dan zullen er geen initiatieven bijkomen maar opnieuw afhaken. Zo gaat u uw doelstellingen niet halen. Misschien kunt u eens aan Kind en Gezin vragen om een tandje bij te steken. De in-

stelling moet ervoor zorgen dat de zelfstandige kinderopvanginitiatieven die inkomensgerelateerd willen werken, volledige ondersteuning krijgen.

Minister Jo Vandeurzen: Dat klopt, mevrouw Van der Borght. We moeten bij het uittekenen van ons beleid oog hebben voor de administratieve eenvoud en de hanteerbaarheid van het systeem. We mogen geen ingewikkelde regeling voor de inkomensgerelateerde opvang instellen, waarbij we de mensen verplichten om met hun belastingbrief naar de dienst te komen en zich te laten screenen enzovoort.

We gaan een kaderdecreet maken waarmee men data op eenvoudige wijze uit de beschikbare administratieve documenten kan halen om daar beleidsinformatie uit te halen. Als we willen dat de burger niet én voor zijn huursubsidie én voor zijn schooltoelage én voor de kinderopvang én voor gezinszorg inkomensgerelateerde documenten moet voorleggen, dan moeten we een platform maken waar die data beschikbaar zijn. Daaruit moet de relevante informatie naar Kind en Gezin en andere instellingen worden doorgestuurd. Dat zal tijd en geld kosten. Dat is wel een essentiële randvoorwaarde. We kunnen niet in een systeem stappen met complexe en hoge drempels. We mogen geen vertragingen in de betalingen veroorzaken. Ik geloof niet dat er veel discussie bestaat over de doelstellingen. Als we het huis bouwen, moeten we eerst stevige funderingen leggen. Dat zal misschien wat langer duren, maar liever goede funderingen dan problemen achteraf. U weet ook dat sommige gezinnen bijna een manager nodig hebben om alles deftig te regelen.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mijnheer de minister, u hebt onze volledige steun.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitspraken van de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) over cannabis

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik stel deze vraag naar aanleiding van een uitspraak van een medewerker van de Vereniging voor Alcohol- en Andere Drugproblemen (VAD) in de Vlaamse pers.

In het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 gaat de Vlaamse Regering het engagement aan om het Vlaams Actieplan Middelengebruik volledig uit te voeren. Daarin werd specifiek het streefdoel opgenomen om het gebruik van cannabis en andere illegale drugs bij de 18- tot 35-jarigen te verminderen tot acht percent in 2015. In 2004 was dit nog 10,7 percent. Om dit te realiseren, worden verschillende organisaties ingeschakeld. Een belangrijke partner in het drugspreventiebeleid is de VAD.

Op de site van de VAD kan men een anonieme test doen naar het risicogehalte van zijn of haar gebruik. Als men bij de test ingeeft dat men dagelijks een jointje rookt, maar dat men zelf niet de indruk heeft dat er een probleem bestaat en dat men normaal kan functioneren, dan krijgt men het bericht dat dagelijks cannabisgebruik niet problematisch is.

In maart van dit jaar stelde het Vlaams Platform tegen Drugs deze boodschap van de test aan de kaak. In een reactie hierop stelde de VAD in het Nieuwsblad dat: "... een dagelijks jointje bij volwassenen niet problematisch hoeft te zijn". Ik was verbaasd dit antwoord uit de mond van een preventiemedewerker te horen. Een dagelijkse joint bij volwassenen moet per definitie niet meteen problematisch genoemd worden, akkoord, maar dat betekent niet dat precies een beperkte gewoontevorming niet-problematisch is. Dat betekent zeker niet dat die moet worden aanbevolen via de media. Een dagelijkse joint kan op lange termijn een risico op afhankelijkheid inhouden. Gewoontevorming is de basis van elke verslaving, aangezien het lichaam voor hetzelfde effect een steeds zwaardere dosis vraagt. Zwaar gebruik verhoogt ook

de kans op aantasting van het immuunsysteem, op nicotineverslaving en op psychotische symptomen. Cannabisgebruik kan een daling van de bloeddruk, versnelling van de hartslag, invloed op de fijne motoriek en het kortetermijngeheugen met zich meebrengen.

Ten slotte zijn ook de gezondheidsrisico's bij het roken algemeen bekend. Ontrading is dus de boodschap, of zou toch de boodschap moeten zijn. De uitspraak van de medewerker wordt bovendien aangegrepen als een argument tegen een algemeen rookverbod. Dagelijkse gebruikers kunnen echter geen recreatieve gebruikers worden genoemd. Gepaste interventies zijn daarom aangewezen. De uitspraak van de medewerker is voor interpretatie vatbaar. Over welke periode van dagelijks gebruik gaat het, vanaf welke leeftijd en in welke context? Een uitspraak van 'een beetje kan' is volgens mij geen uitspraak, zeker niet uit de mond van een preventiemedewerker. Het signaal moet daar krachtig voor zijn. Jonge mensen leven niet altijd in een rustige omgeving. Ze krijgen veel prikkels. Deze week konden we ook nog in een reportage van Koppen zien dat het gevaar bestaat dat cocaïnegebruik wordt gebagatelliseerd. Ook van een jongerenafdeling van een partij hadden we gedacht dat ze meer verantwoordelijkheidszin had. Ze doet een wervingscampagne gericht op jongeren, met een positieve inslag met betrekking tot cannabis- en cocaïnegebruik.

Mijnheer de minister, wat is uw houding tegenover die uitspraak van een VAD-preventiemedewerker? Acht u dit standpunt verzoenbaar met het Vlaamse actieplan ter zake, dat het gebruik van cannabis wil reduceren en in een verder stadium de drugsproblematiek wil aanpakken, ook op langere termijn?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik deel de bekommernis van mevrouw Coppé volledig. Ik wil onderschrijven wat ze zegt. Toen ik die uitspraak zag, vond ik dat bijna niet te geloven. Het is onaanvaardbaar dat iemand die werkt voor de VAD, dat als hoofddoel het voeren van een degelijk preventiebeleid heeft, dit signaal geeft aan de jongeren. Terecht werd gesteld dat er maar één boodschap kan zijn, namelijk ontrading. Mijnheer de minister, ik hoop dan ook dat u aan de VAD het duidelijke signaal geeft dat dit absoluut niet voor herhaling vatbaar is.

Ik had nog een vraagje in de marge over preventie. We hebben het hier altijd over illegale drugs. Tabak maakt daar geen deel van uit. Mijnheer de voorzitter, u weet wellicht nog dat ter zake herhaaldelijk een bekommernis is geuit, maar dat er op het terrein helaas weinig is veranderd. Drugspreventie valt nadrukkelijk onder de VAD, terwijl rookpreventie grotendeels onder het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) valt. Mijnheer de minister, bent u bereid te onderzoeken of dat alles niet kan worden ondergebracht bij één coördinerende instantie? Dat kan nuttig zijn en meer renderen voor de preventie.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer de voorzitter, eigenlijk is er sprake van twee zaken. Eerst zal ik het hebben over de uitspraken die al dan niet zouden zijn gedaan. Ik zal me niet uitlaten over de vraag of de voorzitter van de VAD correct is geciteerd, maar wel over de uitspraak dat "een dagelijks jointje bij volwassenen niet problematisch hoeft te zijn". Dat was op zijn minst een ongelukkige uitspraak, wat ook de verdere context ervan weze. Iemand die elke dag een joint rookt, loopt wel een gezondheidsrisico, ook al zou dat op dat moment nog geen enkel negatief effect op zijn of haar gedrag hebben. Dat laatste is trouwens vrij onwaarschijnlijk: een paar uur per dag rondlopen onder de invloed van cannabis lijkt niet meteen een constructieve manier om in het leven te staan.

Ik twijfel er echter niet aan dat de VAD met de test de beste bedoelingen heeft, en dat ze zich bewust is van de gevaren van cannabisgebruik, maar de communicatie is natuurlijk wel verwarrend. De naam van de site, www.hoeveelsteveel.be, suggereert dat er bij elk product waarvoor een test wordt aangeboden, een bepaalde hoeveelheid is die niet problematisch is. Voor een aantal producten gaat dat ook op. Zo is het mogelijk om op een veilige manier alco-

hol te gebruiken of op het internet te surfen, maar voor illegale drugs als cannabis, xtc of speed is die baseline eigenlijk wel misleidend.

Bij de introductie van de test staat ook te lezen dat het resultaat geen uitspraken doet over problemen met de politie of het gerecht, problemen op het werk of op school, relatieproblemen, financiële problemen, schulden enzovoort. Riskant of problematisch gebruik wordt bij deze test verengd tot zeer acute afhankelijkheidsproblemen, maar dat is volgens mij geen correcte invulling. Epidemiologisch onderzoek leert ons dat heel wat gezondheidsschade door alcohol of drugs niets te maken heeft met afhankelijkheid: denken we maar aan verkeersongevallen of ongevallen op het werk. Die mensen zijn niet noodzakelijk verslaafd. Bovendien zijn het hoe dan ook gevaarlijke toxische producten. Cannabis kan verslavend en kankerverwekkend zijn.

Het actieplan geeft aan dat de gezondheidsdoelstellingen streefdoelen zijn die, afhankelijk van de kenmerken van het product en de doelgroep, verder moeten worden geconcretiseerd. Het gebruik terugdringen kan onder meer betekenen: voorkomen dat jongeren en jongvolwassenen beginnen te roken, alcohol te gebruiken of illegale drugs nemen; de beginleeftijd uitstellen; verantwoordelijk gedrag bevorderen; een vroegtijdige aanpak stimuleren, bijvoorbeeld stoppen met roken en vroegdetectie; hulp aanbieden, vroeginterventie, behandeling, terugvalpreventie; een gezonde leefomgeving waarborgen.

Al die dimensies zijn nodig. Het moet dan ook mogelijk zijn de informatie aan te passen aan de doelgroep, zeker als het gaat over hulpverlening of vroeginterventie. Het is immers jammer genoeg zo dat mensen die cannabis of andere producten gebruiken, in veel gevallen niet openstaan voor de boodschap dat ze daar best zo snel mogelijk mee stoppen. Het kan helpen hen in eerste instantie op een niet-veroordelende manier te doen nadenken over hun gebruik, in de hoop dat er een lampje gaat branden. Dat is duidelijk de bedoeling geweest van die test.

Tegelijk mag de communicatie over vroeginterventie en hulpverlening de eenduidigheid van de preventieboodschap aan het grote publiek niet in gedrang brengen. Het is een illusie te denken dat een bepaalde boodschap altijd maar terechtkomt bij diegene waarvoor ze bedoeld is, zeker in de media. Het is voor de organisaties die rond dit thema werken, een voortdurende evenwichtsoefening. Soms moet er worden bijgestuurd, in de ene of andere richting. Ik zal dit punt op korte termijn op de agenda zetten, bij de bespreking van het nieuwe jaarplan van de VAD voor 2010 en het nieuwe convenant, dat ingaat vanaf 2011.

Mevrouw Dillen, de fusie waarover u het had, zal pas na 2014 aan de orde kunnen zijn. We willen onze partnerorganisaties inderdaad op een andere manier structureren. We bepalen een thema waarvoor we een preventiebeleid willen uitwerken, en doen dan een oproep aan potentiële partners om dat beleid waar te maken. Een consortium is dan natuurlijk mogelijk. Dat zal op dat moment kunnen.

Bij de goedkeuring van het besluit dat uitvoering geeft aan dit element uit het Preventiedecreet heb ik van de huidige convenanthouders, het VIG, de VAD en Sensoa, verkregen dat zij, mits ze een goede evaluatie krijgen, nog voor één termijn van vijf jaar een verlenging krijgen als partnerorganisatie. Dat betekent dat pas daarna een dergelijke formule in overweging kan worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U erkent dat preventie een duidelijke en krachtige boodschap moet uitdragen. Die boodschap moet eenduidig zijn. De VAD zal daarop gewezen worden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nieuwe taken van de centra voor integrale gezinszorg (CIG)

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, de kernopdracht van de centra voor integrale gezinszorg (CIG's) ligt in het begeleiden van gezinnen en gezinsleden met problematische gezinssituaties of problematische opvoedingssituaties. De begeleiding gebeurt steeds op maat, met het oog op een betere maatschappelijke integratie. Het kind staat hierbij zoveel mogelijk centraal.

Deze kernopdracht van de CIG's houdt in dat men aandacht besteedt aan het aanleren van autonomie en responsabilisering, onder andere op het vlak van huishoudelijke zorg, financieel beheer, administratief beheer, opleiding en inburgering, gezondheid, vrijetijdsbesteding, huisvesting enzovoort. CIG's trachten ook problematische opvoedingssituaties te stabiliseren, gezinsdesintegratie te voorkomen en het zorggedrag van de ouders te optimaliseren.

In het najaar van 2008 werd een kerntakendebat gehouden tussen de zes Vlaamse CIG's en de administratie. We hebben het over een kleine sector: vijf CIG's liggen in Vlaanderen, een in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Dit kerntakendebat ging over een eenduidige profilering en, hieraan gekoppeld, een mogelijke herziening van de regelgeving en subsidiëring. Uit dit debat blijkt dat de sector voorstander was van een apart decreet om zich een duidelijkere positie te kunnen geven in het welzijnslandschap. In het overleg kwam ook het belangrijke project aan bod rond de gezinsdiagnostiek, die verplicht ingevoerd moet worden vanwege de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast komt er een toegangspoort die ervoor moet zorgen dat dit aanbod wordt ingezet voor die gezinnen die deze hulp het meeste of het snelste nodig hebben. Momenteel zijn de CIG's nog rechtstreeks toegankelijk.

Dit kerntakendebat heeft eind 2008 geleid tot een wijziging van de erkenning en financiering voor de CIG's. Deze wijziging voert een vereenvoudiging en gelijkschakeling van de subsidiëring van de CIG's door.

Mijnheer de minister, kunt u toelichten wat deze vereenvoudiging van de financiering inhoudt? In hoeverre is deze subsidie gebaseerd op kostprijsberekening in hoofde van de CIG's?

Kunt u toelichten hoever men staat met de implementatie van de module gezinsdiagnostiek in de verschillende CIG's? Welke bijkomende ondersteuning en middelen verleent de Vlaamse Gemeenschap op structurele en duurzame wijze aan de CIG's zodat de goede uitvoering van de kernopdrachten niet in het gedrang komt? Een aantal CIG's vrezen dat de kosten die zij zouden moeten betalen in het kader van de implementatie van die gezinsdiagnostiek een deel van hun reguliere werking of van de werking die ze tot nog toe uitvoerden in het gedrang zouden kunnen brengen.

Mijnheer de minister, hebt u er zicht op of en hoe de capaciteit van de CIG's – we spreken over 294 plaatsen in heel Vlaanderen en Brussel – zal worden uitgebreid? In welke mate zou een dergelijke uitbreiding worden gekoppeld aan de financiering?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Vanaf 1 januari 2008 wordt de subsidie voor de CIG's berekend op basis van een forfaitair bedrag van 22.500 euro per erkende capaciteits-eenheid. De wijzigingen hebben gezorgd voor een transparantere samenstelling van de subsidie-enveloppe. De keuze voor een gelijk bedrag per erkende plaats maakte een einde aan een aantal situaties: de zeer ingewikkelde en weinig transparante berekening van de aanvullende personeelssubsidies, de anciënniteitsberekening, de eindejaarspremie, de managementondersteuning en de werkdrukvermindering; de afschaffing van de regressieve subsidiëring; de jaarlijkse verdeling van de VIA-middelen (Vlaams Intersectoraal Akkoord). Daarnaast werden ook duidelijke

regels afgesproken met betrekking tot de anciënniteitaanpassing, de indexaanpassing en de uitbetaling van de voorschotten.

Sinds 2007 werken de centra met wetenschappelijke ondersteuning aan de ontwikkeling en de implementatie van de module Gezinsdiagnostiek. Deze implementatie is nu, na een startfase in het centrum Ten Anker, ook in de andere centra gestart. De Universiteit Gent, die de centra ondersteunt bij de implementatie van de module Gezinsdiagnostiek, heeft gesprekken gevoerd met de centra en een werkplan opgesteld. Er is bijzondere aandacht voor de deskundigheidsbevordering van de medewerkers van de centra. In alle centra vinden vormingsdagen plaats, met aandacht voor de toepassing van de gezinsdiagnostiek, de theoretische basis van de module en de deontologische aspecten.

De Vlaamse overheid financiert de coördinatie van het project. Na een eerste projectjaar werd het project verlengd tot en met 14 maart 2010. Een evaluatie zal informatie leveren om deze ondersteuning eventueel verder te zetten. Ook subsidiëren we op dit ogenblik de vakgroep Orthopedagogiek van de Universiteit Gent voor de wetenschappelijke ondersteuning bij de implementatie van de hulpmodule Gezinsdiagnostiek.

Elk van de zes centra is dit jaar uitgebreid met twee capaciteitseenheden. Daarnaast is er een nieuw centrum erkend in Oost-Vlaanderen met een capaciteit van dertig eenheden. In vergelijking met 2008 zijn er dus 42 extra capaciteitseenheden. Dat brengt het totaal op 294 eenheden. Ik ben bereid om met de sector verder te werken aan een eigen decretaal kader.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik meen te hebben begrepen dat de CIG's over voldoende middelen zullen beschikken zodat hun werking rond gezinsdiagnostiek hun algemene werking niet in het gedrang zal brengen. Ik hoop ook dat de invoering van de gezinsdiagnostiek en ook de subsidiëring ervan, in nauw overleg met de betrokken sector zal gebeuren. Ik denk dat de sector vragende partij is, en ik ondersteun hem daarin.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■